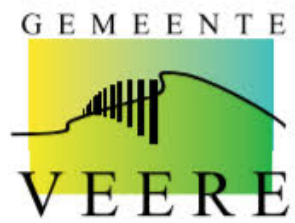

Financieel perspectief 2023 - 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Speerpunten.....	3
Programma's	5
Financiën.....	12

Speerpunten

1. Verbeteren dienstverlening

De dienstverlening moet verbeteren, belangrijke elementen daarbij zijn: betere communicatie, verbeteren van doorlooptijden, verdere digitalisering van onze producten en het aangaan van slimme samenwerkingsverbanden. We willen een overheid zijn die meedenkt, faciliteert en duidelijk is; maar soms is 'nee' ook het juiste antwoord.

Om de dienstverlening te verbeteren stellen we een nieuw beleidsplan Dienstverlening op en werken we het plan van aanpak Dienstverlening uit dat voortkomt uit het Rekenkameronderzoek Dienstverlening uit 2022.

We geven een boost aan het ontwikkelen van digitale producten en zorgen dat ook het beheer van systemen en koppelingen op orde is, waarmee we onze klanten stimuleren om nog meer gebruik te maken van onze snelle en digitale dienstverlening. Dit alles ondersteunt door het uitbouwen en ontwikkelen van datagedreven werken.

Met het oog op de komst van de Omgevingswet werven we een 2^e casusregisseur die grotere en complexe verzoeken begeleidt, waardoor we de doorlooptijd van deze verzoeken verkorten.

2. Versterken ambtelijke organisatie

Wij staan een stevige en toekomstbestendige ambtelijke organisatie voor. Daarom willen we investeren in een personeelsformatie die op orde is en dus afgestemd op onze taken en ambitie. We nemen hiervoor, verdeeld over 3 jaarschijven, ruim € 900.000 extra op in de (meerjaren-)begroting. In het eerste jaar (2023) concentreren we ons daarbij op de dienstverlening en op de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling.

We vinden het daarom nodig te investeren in onze positie op de onder druk staande arbeidsmarkt. We geven dan ook prioriteit aan het verder ontwikkelen van het personeelsbeleid en nemen vanaf 2023 € 200.000 structureel op in de begroting. Vanzelfsprekend besteden we ook veel aandacht aan de verdere organisatie-ontwikkeling en investeren in werving en talent-ontwikkeling.

Wij willen de 'topstructuur' in onze organisatie zo snel mogelijk op orde brengen. Wij willen de organisatie onder andere in staat stellen om de managementstructuur te versterken. Ook willen wij consequent gaan werken met bestuurlijk-/ambtelijk opdrachtgeverschap en ambtelijk opdrachtnemerschap. Daarnaast hechten wij aan goede interne en externe communicatie en aan het onderhouden van goede relaties.

Zowel bij het uitvoeren van onze wettelijke taken als bij onze dienstverlenende taken als in onze rol als samenwerkingspartner en in onze rol bij het ondersteunen en faciliteren van de Veeerse samenleving, willen wij steeds streven naar verbetering. Investeren in goed politiek-ambtelijk samenspel vinden wij onmisbaar om goed te kunnen presteren.

3. Gedragen parkeerbeleid

Voor 2023 zetten we in op een meer gedragen en meer samenhangend parkeerbeleid. We hanteren hierbij het uitgangspunt dat er voor wijzigingen in het parkeerbeleid draagvlak moet zijn bij de diverse stakeholders. Een ander uitgangspunt is dat de kosten voor aanpassingen in het parkeerbeleid worden gedekt binnen de parkeerexploitatie.

Voor de onderdelen van het parkeerbeleid waarmee we aan de slag willen verwijzen we naar hoofdstuk verkeer, vervoer en waterstaat. Daar waar mogelijk voeren we maatregelen zo spoedig mogelijk in. Er is een prognose gemaakt van de financiële consequenties; deze bedragen naar schatting € 300.000 tot € 500.000 en kunnen we opvangen binnen de parkeerexploitatie.

De voorgenomen invoering van betaald- en vergunningparkeren in de Westkapelle, Oostkapelle en Vrouwenpolder gaat vooralsnog niet door. Wel gaan we aan de slag om ook in deze en andere kernen de door inwoners ervaren parkeerproblemen aan te pakken.

4. Urgentie voor wonen

Taskforce versnelling woningbouw

Willen we nieuwbouw in de gemeente versnellen dan zullen we meer (tijdelijke) ambtelijke capaciteit nodig hebben. We nemen hiervoor € 200.000 op. We gaan op zoek naar creatieve oplossingen voor de korte termijn.

Instrumenten onderzoeken

De bestaande huisvestingsverordening moet worden geëvalueerd en vernieuwd. De uitbreidingsmogelijkheden van deze verordening en de effecten op beleid en financiën daarvan worden bekeken. De lang verwachte invoer van de Omgevingswet en de daarbij horende publiek rechtelijke mogelijkheden ten behoeve van het woonbeleid worden ook onderzocht. De gemeente Veere overweegt daarnaast om grond in erfpacht uit te geven voor de bouw van koopwoningen. Een onderzoek moet uitwijzen of een erfpachtconstructie substantieel bijdraagt aan het behalen van de beleidsdoelen en wat de organisatorische en financiële gevolgen voor de gemeente zijn. Voor de onderzoeken naar voorrang voor eigen inwoners bij nieuwbouw en het invoeren van een zelfbewoningsplicht hebben we in 2023 en 2024 per jaar een budget nodig van € 25.000.

Woningen voor alle doelgroepen

Naast het toevoegen van betaalbare koopwoningen zal Veere samen met partners werken aan het toevoegen van flex-huurwoningen en permanente sociale huurwoningen. Deze woningen bieden onderdak aan de doelgroepen waar wij een zorgplicht voor hebben, maar ook aan instromers die een economische binding met Veere hebben. Deze nieuwe Veerse inwoners zijn als werknemers hard nodig in de zorg en horeca, maar dragen ook bij aan het draagvlak voor de voorzieningen in de Veerse kernen.

5. Duurzaamheid

We stimuleren het verduurzamen van woningen, met name voor lage inkomensgroepen, en ondersteunen dit met een extra storting van € 120.000 in het Veerse 'Duurzaamheidsfonds'.

Voor de uitvoering van het klimaatakkoord en het klimaat- en energiebeleid uit het regeerakkoord ontvangen provincies en gemeenten geld van het rijk. Voor Veere verwachten we eenmalig € 191.000; dat bedrag zetten we volledig in voor dit doel. We

continueren en intensiveren de samenwerking Duurzaam Bouwloket, verbeteren de website en de communicatie naar burgers en bedrijven.

Zie ook het programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing.

6. Gezond financieel beleid

Indicatoren

We hechten grote waarde aan een gezond financieel beleid. Dit is nodig voor de gemeenten om in de toekomst voldoende middelen te hebben om alle taken uit te voeren en risico's af te dekken. De belangrijkste indicatoren hiervoor zijn:

- een reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting;
- financiële kengetallen (o.a. schuldquote en solvabiliteit) met signaalwaarden niet hoger dan behorend bij een gemiddeld risico;
- een weerstandsvermogen dat ruim voldoende is (ratio tussen 1,4 en 2,0).

Gemeentelijke lasten

In de vorige meerjarenramingen was voor 2023 een extra verhoging van de onroerende zaakbelastingen voorzien van 5%. Het voorstel is om deze verhoging niet door te voeren in 2023. Overweging hierbij is dat door de inflatieontwikkeling de gemeentelijke lasten voor burgers/huishoudens en ondernemers al flink zullen stijgen. Dit betekent een eenmalig nadeel voor de begroting 2023 dat we kunnen opvangen.

Incidentele ruimte

Voor de meerjarenramingen 2023 tot en met 2026 is er een incidentele ruimte van afgerond € 1,15 miljoen. Deze ruimte bestaat uit de positieve resultaten van de jaarrekening 2021 en de 1^e bestuursrapportage 2022.

Programma's

1. Bestuur en ondersteuning

Betrouwbaar en benaderbaar bestuur

We staan voor een betrouwbaar en benaderbaar bestuur dat in goed contact staat met haar inwoners en ondernemers. Hun input moet mede de basis zijn voor beleid. Alleen in samenspraak en overleg met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen kunnen we tot goede resultaten komen in de uitdagingen die er liggen. De manier waarop we communiceren en uitvoering geven aan de participatie is dan ook van groot belang. Dit vraagt wat van het bestuur en de ambtelijke organisatie. Op beide punten (communicatie en participatie) willen wij verbeteringen doorvoeren en kunt u concrete plannen en acties van ons tegemoet zien. Met betrekking tot het onderdeel participatie nemen we daarbij de aanbevelingen mee die zullen voortvloeien uit het lopende onderzoek van de Rekenkamer op dit punt.

De kosten van de 4^e wethouder (0,7 fte), inclusief ondersteuning, ramen we structureel vanaf 2023 (€ 103.000).

2. Veiligheid

Handhaving

In het Integraal Handhaving en Uitvoerings Programma (IHUP) leggen we vast welke prioriteiten en activiteiten we doen op het gebied van handhaving. Naast het IHUP voeren we het plan van aanpak tweede woningen uit en de daarin vastgestelde processtappen.

Ook willen we, om de veiligheid te bevorderen, de teruglopende politiecapaciteit kunnen opvangen en meer avond- en nachtdiensten kunnen draaien op de momenten dat de inzet van onze boa's het meeste gevraagd wordt. We breiden de boa-capaciteit uit met 2 fte. De kosten bedragen vanaf 2023 € 120.000 per jaar.

Dierenwelzijn

Voor dierenwelzijn willen we minimaal aan onze wettelijke verplichting voldoen. Om hieraan te voldoen verhogen we het jaarbudget met € 12.500.

3. Verkeer, vervoer en waterstaat

Continueren bestaand beleid

We zetten in op het continueren van eerder vastgesteld beleid. Het Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan (GVVP), de Regionale Mobiliteitsstrategie (RMS) en de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) vormen een goede basis voor de komende raadsperiode. We gaan het GVVP wel actualiseren om recente ontwikkelingen een plek te geven.

Onderhoud wegen en infrastructuur

In de komende raadsperiode zorgen we voor voldoende middelen om de wegen, bruggen en andere voorzieningen op peil te houden. Dit doen we op basis van de dit najaar nog vast te stellen beleids- en beheerplannen. Dit college gaat daarbij het te hanteren ambitieniveau samen met de raad verder uitwerken.

Het budget voor kleine verkeerskundige aanpassingen verhogen we structureel met € 100.000.

Bevorderen fietsmobiliteit

We gaan de fietsmobiliteit bevorderen. We doen dit onder andere door veilige fietsroutes aan te leggen en ook andere overheden te stimuleren de veiligheid van fietsroutes te verbeteren. Een belangrijke actie die het college op wil pakken is het verbeteren van de doorgaande fietsroute in Grijpskerke en het verbeteren van de fietsoversteekplaatsen.

We willen initiatieven ondersteunen die ervoor zorgen dat bezoekers hun auto laten staan en Walcheren meer op de fiets gaan verkennen.

Verbeteren verkeersstromen

Dit college gaat actief aan de slag om samen met de partners de verkeersstroom op de as Grijpskerke, Aagtekerke en Domburg te verbeteren. Hiervoor komt een aparte projectwethouder. Ook gaan we de organisatie versterken om deze grote opgave gerealiseerd te krijgen.

Daarnaast zetten we in op het verder autoluw maken van de centra van Veere, Domburg en Zoutelande. We trekken middelen uit voor de realisatie van mobiliteitshubs.

Gedragen parkeerbeleid / oplossen knelpunten

Voor 2023 zet dit college in op een meer gedragen en meer samenhangend parkeerbeleid. We hanteren hierbij de volgende uitgangspunten:

- dat voor wijzigingen in het parkeerbeleid draagvlak moet zijn bij de diverse stakeholders;
- dat de kosten voor aanpassingen in het parkeerbeleid worden gedekt binnen de parkeereexploitatie.

We willen op de volgende onderdelen aan de slag met het parkeerbeleid:

- het parkeren in de winterperiode 1 november tot 1 maart;
- het aanpassen van het tijdsvenster in de avond;
- het aanpassen van het parkeerregime op de Westkapelse Zeedijk;
- het afschaffen van het hoogste tarief (tarief U);
- het verbeteren van de communicatie over parkeren voor zowel bezoekers als eigen inwoners;
- het uitvoeren van diverse pilots voor het vereenvoudigen en verbeteren van het vergunningsstelsel;
- het verlagen van tarieven voor eigen personeel ondernemers.

De voorgenomen invoering van betaald- en vergunningparkeren in de kernen Westkapelle, Oostkapelle en Vrouwenpolder gaat vooralsnog niet door. Wel gaan we aan de slag om ook in deze en andere kernen de door inwoners ervaren parkeerproblemen aan te pakken.

Verkeersveiligheid

De toenemende groei van het aantal bezoekers heeft een negatief effect op de verkeersveiligheid. Vooral daar waar doorgaand verkeer nog door kernen gaat worden problemen ervaren. We gaan investeren in aanpassingen om de snelheid waarmee auto's de kern inrijden te verlagen. Daarnaast trekken we extra budget uit om kleine verkeersknelpunten samen met de omgeving op te lossen.

4. Economie

Balans toerisme, recreatie en leefbaarheid

De vrijetijdsector is de economische motor van de gemeente Veere. Het zorgt voor welvaart, voorzieningen en werkgelegenheid. Tegelijkertijd vinden het belangrijk dat we een goede balans vinden tussen leefbaarheid en toerisme.

We voeren het Programma Toerisme 2021-2026 uit en gaan aan de slag met o.a. het maken en evalueren van beleid voor minicampings, reguliere campings en hotels. We gaan daarover in overleg met de toeristische sector.

We gaan in gesprek met de strandpaviljoenhouders over ontwikkelingsmogelijkheden, passend binnen de Veerse maat.

Toeristische informatiepunten

We bieden professionele gastvrijheid aan onze gasten en investeren in toeristische informatiepunten en passende regiomarketing. Samen met ondernemers willen we de toeristische informatiefunctie in de toeristische kernen gaan bezien. In Domburg en Veere is dit al bij musea neergelegd.

Economie

Omdat onze economie breder is dan de vrijetijdssector stellen we in deze periode de Landbouwvisie Veere en de economische koersnota vast. Er is aandacht voor onze bedrijventerreinen en we zoeken naar mogelijkheden om onze economie te verbreden.

5. Onderwijs

Maatschappelijke Voorzieningen en onderwijshuisvesting

De verbetering van de maatschappelijke voorzieningen gaat over de samenhang in de kernen en de versterking van de leefbaarheid.

Zowel onderwijshuisvesting als de combinatie daarvan met kinderopvang, spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van die voorzieningen. Deze vernieuwing geeft ons de kans om functies te combineren en te voldoen aan het toekomstbeeld qua duurzaamheid. Veranderende omstandigheden vragen soms om nieuwe keuzes, gericht op het toekomstig gebruik van deze voorzieningen.

Toekomstige kostenstijgingen vangen we in beginsel op binnen bestaande budgetten.

Kinderopvang

Daarnaast zijn extra middelen nodig (€ 25.000) voor kinderopvang omdat het aantal kinderen in de opvang stijgt. Wij juichen dit toe omdat het bijdraagt aan de participatie van ouders en aan de ontwikkeling van kinderen.

6. Sport, cultuur en recreatie

Sport(voorzieningen) en speelruimte

Sport is belangrijk voor onze gezondheid en is daarnaast een belangrijk sociaal bindmiddel. Sporten en bewegen kan ook in de openbare ruimte. Daarom streven we naar inzet van extra middelen om speelruimte op kwalitatief niveau te kunnen blijven bieden, in aansluiting op de behoeften die er zijn in de kernen. We geven de speelruimte een impuls met een verruiming van het budget van € 112.000 voor vervangen van toestellen en verhogen van de subsidies voor speeltuinverenigingen voor onderhoud.

Aansprekende sportevenementen stimuleren wij. Dit kan gaan over topsport, maar met name met het doel om breedtesport te stimuleren.

We vinden het belangrijk dat sportvoorzieningen zoals sportvelden op de lange termijn kwalitatief goed zijn. Indien nodig doen we hier investeringen voor.

Cultuur

Culturele voorzieningen kunnen rekenen op onze ondersteuning. We willen de musea versterken en trekken hier financiële middelen voor uit. Voor het toekomstbestendig maken van de exploitatie ramen we een extra structureel budget van € 90.000. Ook eenmalige culturele evenementen kunnen op onze steun rekenen.

Kwaliteit stranden

Samen met de SSV en de ondernemers gaat het college aan de slag de kwaliteit van het strandproduct verder te vergroten. Speerpunten voor het college zijn daarbij de kwaliteit en de openingstijden van de toiletvoorzieningen en het afvalvrijhouden van het strand. We zien kansen door het bieden van ontwikkelmogelijkheden voor strandpaviljoens maar wel met oog voor de Veerse schaal.

Onderhoud groen

We willen meer ruimte voor groen in wijken en straten. Dit heeft een positief effect op het microklimaat, voor de biodiversiteit en daarmee voor de leefbaarheid. Vooral het behoud en het versterken van de eigen bomen krijgt aandacht. Bij inbreidingen moet er meer oog komen voor groen.

Bij het onderhoud van groen besteden we meer aandacht aan biodiversiteit. Het college wil samen met de raad dit najaar het ambitieniveau voor het onderhoud in de komende jaren vaststellen.

7. Sociaal domein

Zorg en preventie

De zorgvraag in onze samenleving groeit en zal blijven groeien. Tot 2030 wordt landelijk 21% meer zorgvraag en een krimp van 3% personeelsaanbod in de zorg verwacht.

Preventie wordt steeds belangrijker om het beroep op zorg te voorkomen. Daarom investeren we in Stichting Welzijn Veere die een belangrijke rol speelt bij de signalering van problemen en het versterken van het preventieve veld. Als de stichting structureel op een toereikende subsidie kan rekenen, leidt dit tot een robuuste organisatie die zijn belangrijke rol kan invullen om de uitdagingen in het sociaal domein aan te gaan. Een belangrijk doel hierbij is het behoud van de inzet van vrijwilligers. We nemen hier structureel € 125.000 voor op.

Zoals hiervoor aangegeven zijn vrijwilligers, zoals mantelzorgers, onmisbaar. We willen een visie ontwikkelen op welke wijze we ze kunnen ondersteunen en behouden.

Door het sociaal domein integraal te benaderen en organisaties in het preventieve veld nauw te laten samenwerken met onze toegang Wmo en jeugdhulp proberen we zo goed mogelijk aan te sluiten bij wat onze inwoners nodig hebben.

Preventie speelt ook een belangrijke rol bij schuldhulpverlening. We sturen op samenwerking tussen partijen om zaken snel te signaleren, zeker de komende jaren met stijgende lasten die voor een steeds grotere groep inwoners moeilijk op te vangen zijn.

Inburgering

Nieuwkomers heten wij welkom in onze mooie gemeente. We willen dat ze zo snel mogelijk meedoen in onze samenleving en stellen extra gelden beschikbaar voor inburgering. Om de inburgering goed te laten verlopen streven we ernaar dat

inburgeraars zo weinig mogelijk professionele- of inkomensondersteuning nodig hebben op de langere termijn.

8. Volksgezondheid en milieu

Gezondheid

We zetten in op positieve gezondheid om zoveel mogelijk eigen regie van inwoners te stimuleren en inzet van duurdere zorg zoveel mogelijk te voorkomen. We doen dit niet alleen; met alle belangrijke zorgorganisaties en medeoverheden in Zeeland werken we samen binnen de Zeeuwse Zorgcoalitie.

Openbare ruimte

Op het gebied van klimaat, luchtkwaliteit en bodembeheer liggen grote uitdagingen. Bij het maken van beleid, ontwikkeling van gebieden en het inrichten van de openbare ruimte anticiperen we hierop. Dit betekent dat we soms andere keuzes moeten maken en slimme oplossingen moeten bedenken.

De praktijk vraagt om meer groen, zodat het overtollige regenwater weg kan. We kijken ook naar mogelijkheden voor het opslaan van (zoet) water in verband met steeds vaker voorkomende droogte. Ons rioleringsstelsel houden we op orde, maar enige wateroverlast bij hoosbuien kunnen we niet altijd voorkomen.

Klimaatverandering

Bij de inrichting van nieuwe en bestaande woonwijken en bedrijventerreinen hebben we oog voor klimaatverandering. Meer ruimte voor water en groen. Het college bespreekt met stakeholders en het waterschap hoe we zoet water kunnen opslaan voor droge periodes.

Afvalinzameling/-scheiden

Het college volgt de invoering van diftar op de voet en stelt het beleid bij als dat nodig is. Het college realiseert zich wel dat de gewenning tijd vergt. Ze gaat volgend jaar aan de slag met voorbereidingen voor de invoering van diftar in de recreatieparken.

Riolering

Het college houdt de riolering op orde en voert de gemaakte afspraken in het gemeentelijk rioleringsplan uit. Wel kijkt ze naar mogelijkheden de uitvoering zo voordelig mogelijk te doen zodat de rioolheffing minder hard stijgt.

9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Duurzaamheid

Voor duurzaamheid in de gemeente Veere willen we de kwaliteiten van onze leefomgeving behouden en verbeteren en CO2 reduceren. Al onze duurzaamheidsopgaven zijn in het Omgevingsprogramma Duurzaam Veere 2022-2025 ondergebracht. Dit programma voeren we uit.

De gemeente heeft de Transitievisie Warmte opgesteld met concrete stappen om te komen tot aardgasvrij wonen in 2050. Zie www.veere.nl/duurzaamheid. We communiceren actief met inwoners en stads- en dorpsraden over de mogelijkheden om te verduurzamen. En we kijken naar de mogelijkheden hoe we een pragmatische start kunnen maken met het uitvoeren van de Transitievisie Warmte.

We stimuleren het verduurzamen van de woningvoorraad, waarbij we eerst vooral inzetten op isoleren en het stoppen met het gebruik van niet essentieel gas (zoals overgaan naar koken op inductie). Inwoners kunnen terecht bij het Duurzaam bouwloket voor advies. Initiatieven uit de samenleving om te verduurzamen ondersteunen we waar mogelijk. Onder andere via de stimuleringsregeling Duurzaam Langer Thuis, maar ook door bijvoorbeeld de plaatsing van zonnepanelen op daken aan te moedigen.

Een knelpunt in de uitvoering van onder andere de energietransitie is het elektriciteitsnetwerk. Het netwerk heeft invloed op de mogelijkheden voor de verduurzaming van Veere, maar ook impact op nieuwe ontwikkelingen zoals woningbouw.

Wonen

Wonen heeft in Veere een hoge prioriteit. We willen dat er voldoende woningen zijn voor alle doelgroepen. We zorgen ervoor dat alle doelgroepen van jongeren en gezinnen tot ouderen een woning in Veere kunnen bewonen. Door veranderende huishoudenssamenstelling, vergrijzing en ontgroening verschuift de behoefte naar andere woningtypes, zoals nultrredenwoningen voor senioren en starterswoningen voor de jongere inwoners.

Het bouwen van nieuwe woningen willen wij met een creatieve en ondernemende taskforce wonen versnellen. Om de druk op de woningmarkt te verlagen en inwoners van Veere weer een kans te bieden op een koopwoning onderzoeken wij de inzet van een aantal juridische en financiële instrumenten.

Naast het toevoegen van betaalbare koopwoningen zal Veere samen met partners werken aan het toevoegen van flex-huurwoningen en permanente sociale huurwoningen. Deze woningen bieden onderdak aan de doelgroepen waar wij een zorgplicht voor hebben, maar ook aan instromers die een economische binding met Veere hebben. Deze nieuwe Veerse inwoners zijn als werknemers hard nodig in de zorg en horeca, maar dragen ook bij aan het draagvlak voor de voorzieningen in de Veerse kernen.

De woonvisie komt er zo spoedig mogelijk aan.

Omgevingswet

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2023 in werking. Deze wet helpt om een goede balans te krijgen tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Deze manier waarop we visies maken, vergunningen verlenen en onze digitale omgeving inrichten verandert hierdoor fors. We stellen een visie vast voor ons grondgebied, we verbeteren de dienstverlening en we starten met het maken van een Veers Omgevingsplan. Daarnaast werken we aan de aansluiting op het door het Rijk ontwikkelde digitale stelsel. Gemeenten moeten dit systeem voor een groot deel zelf gaan vullen met relevante informatie en up-to-date houden. Dit is een onmisbare schakel in onze digitale dienstverlening naar inwoners en bedrijven. In 2029 moet de hele transitie zijn afgerond.

Van Veere vraagt dit een enorme inspanning. Er moeten organisatorische veranderingen worden doorgevoerd op het gebied van beleid, taken, structuur, technologie, processen en mensen. Naast de inspanning vraagt het ook extra geld. Denk bijvoorbeeld aan de investering op het gebied van ICT en extra personeel in verband met de verbetering dienstverlening en het beheer van ICT-systemen.

Cultureel erfgoed.

We willen het onderhoud van het materieel erfgoed op een verantwoorde wijze borgen, o.a. met voldoende budget, zodat dit voor langere periode beschikbaar blijft voor inwoners en toeristen. Daarnaast bestaat ons cultureel erfgoed ook uit immaterieel erfgoed zoals DNA, tradities en gebruiken. Daar waar mogelijk ondersteunen we dit financieel met het verstrekken van subsidies. Het budget in de begroting is € 475.000.

Werkbudgetten

We hebben de ambitie om ontwikkelingen op te pakken die bijdragen aan een aantrekkelijk, vitaal en gezond Veere. Om die ambitie waar te maken moeten we soms aan de voorkant capaciteit inhuren. Daarvoor is (als voorfinanciering) een werkbudget nodig van € 200.000 om de langstlopende en meeste urgente projecten in gang te zetten.

Projecten

Voor het uitwerken van de visie Domburg is een werkbudget nodig voor projectleiding en externe advieskosten van € 100.000.

Financiën

1. Gemeentefonds

Nieuwe verdeling per 1-1-2023

De nieuwe verdeling van het gemeentefonds wordt ingevoerd per 1-1-2023. In de huidige meerjarenramingen was al rekening gehouden met een nadeel van € 41 per inwoner, met een ingroei-pad van € 15 per inwoner per jaar. Het ingroei-pad voor nadeel- en voordeelgemeenten is aangepast (3 jaar i.p.v. 4 jaar) en een maximaal herverdeel-effect van € 37,50 per inwoner. Dit is een incidenteel voordeel voor de meerjarenramingen. Inmiddels is de meicirculaire 2022 verschenen. Hieruit blijkt dat het nadeel voor Veere duidelijk lager is: € 6,41 per inwoner. Dit is meegenomen in de cijfers hierna bij onderdeel 2. Een risico hierbij is dat in deze operatie de inkomstenmaatstaven OZB en Overige Eigen Middelen (OEM) nog in onderzoek zijn.

Onzekerheden uitkering gemeentefonds

Aan de normering (trap-op-trap-af) van het gemeentefonds wordt steeds gemorreld omdat nieuwe fondsen niet meedoen (stikstofonds, klimaatfonds, nationaal groeifonds, mobiliteitsfonds).

Er is nog geen structurele oplossing/duidelijkheid voor de middelen Jeugdzorg. Er is in de vorige begroting, met toestemming van de toezichthouder, een stelpost voor 2023-2025 opgenomen. Deze is nu doorgetrokken naar 2026, in afwachting van een oplossing. Als die niet tijdig komt moeten Rijk, VNG en IPO nadere afspraken maken hoe hiermee om te gaan in de begroting 2023-2026.

Uitkeringsjaar 2026

Het cumulatief accres is begrensd voor 2026 en de opschalingskorting is voor 2026 weer volledig ingeboekt. Dit heeft een flinke impact op het laatste jaar van de meerjarenraming (2026). Er wordt gesproken in publicaties over een 'financieel ravijn' voor gemeenten.

Er is aangekondigd dat er na 2025 een nieuwe financieringssysteem wordt uitgewerkt (met de mogelijkheid voor een groter belastinggebied).

In juni 2022 komt het Rijk met een contourennota voor meer duidelijkheid voor 2026 e.v. met het oog op de uitwerking van een toekomstbestendige en stabiele financieringssysteem.

2. Financiële positie meerjarenramingen

De financiële positie actualiseren we op basis van de uitgangspunten voor het opstellen van de meerjarenramingen 2023-2026, de autonome ontwikkelingen en de begrotingswijzigingen die een structureel gevolg hebben voor 2023 e.v.. Tevens is recent de meicirculaire 2022 verschenen en doorgerekend.

meerjarenramingen	2023	2024	2025	2026
1. Resultaat o.b.v. uitgangspunten	€ - 726	€ -1.020	€ - 825	€ - 620
2. Uitkering gemeentefonds meicirculaire	€ 4.138	€ 5.617	€ 6.576	€ 3.450
3. Financiële ruimte	€ 3.412	€ 4.596	€ 5.751	€ 2.830

Tabel 1: Financiële ruimte x 1.000.

1. Voor het opstellen van de begroting en de meerjarenramingen stellen we algemene uitgangspunten op. Dit betreft onder meer het inflatiepercentage voor lonen (3,3%) en prijzen (4,9%), de VZG-richtlijn voor begrotingen van gemeenschappelijke regelingen (2,7%), het percentage bij kapitaallasten voor nieuwe investeringen (0,75%) en de algemene inflatiestijging voor tarieven en belastingen (4,4%). Daarnaast houden we rekening met een autonome groei van de toeristenbelasting van 2% per jaar; ook is een correctie in de opbrengst toeristenbelasting verwerkt omdat de verhouding in het aantal overnachtingen vallend onder het hoge en lage tarief anders is dan aangenomen in de voorcalculatie.
2. De uitkomsten van de meicirculaire 2022 zijn berekend en verwerkt. Opvallend is dat de uitkering beduidend hoger uitvalt dan op basis van eerdere informatie verwacht kon worden. In ieder geval voor de jaren 2023 tot en met 2025. De accresen zijn ten opzichte van de decembercirculaire 2021 flink gestegen. Dit komt door:
  - a. een hogere bijstelling voor de ontwikkeling voor de lonen en prijzen;
  - b. flink hogere volume-accessen als gevolg van hogere uitgaven door het regeerakkoord en de Voorjaarsnota (defensie, opvang vluchtelingen, koppeling AOW); door het trap-op-trap-af principe heeft dit gevolgen voor het gemeentefonds;
  - c. een gunstigere uitkomst van de herverdeling gemeentefonds voor Veere (zie hiervoor bij paragraaf 1 van dit hoofdstuk).

Voor 2026 is de uitkering fors lager ten opzichte van 2025. Dit komt omdat het accres in 2026 niet verder groeit en de opschalingskorting alsnog is geëffectueerd. Hierdoor ontstaat het zogenaamde 'ravijn' waarover gesproken wordt in publicaties. Het plaatst gemeente voor problemen, omdat het accres 2022-2025 niet gebruikt kan worden voor investeringen met bijbehorende (structurele) beheers- en onderhoudslasten en kapitaallasten.

3. De financiële ruimte voor 2023-2026 is de optelling van 1 en 2. Dit is nieuwe financiële ruimte ten opzichte van eerder vastgestelde meerjarenramingen.

De financiële gevolgen van de autonome ontwikkelingen op basis van bestaand beleid en het programma op Hoofdlijnen van de coalitie zijn geïnventariseerd. Hieronder is een overzicht opgenomen van de totale vraag in geld (structureel) per speerpunt en per programma in de begroting.

Structureel

Meerjarenramingen	2023	2024	2025	2026
Speerpunten				
1.1 Verbeteren dienstverlening	€ 125	€ 40	€ 40	€ 40
1.2 Versterken ambtelijke organisatie	€ 1.159	€ 1.255	€ 1.538	€ 1.538
1.4 Urgentie voor wonen	€ 100	€ 100	€ 0	€ 0
1.5 Duurzaamheid	€ 120			
1.6 Gezond financieel beleid	€ 280	€ 0	€ 0	€ 0
Programma's				
2.1 Bestuur en ondersteuning	€ 121	€ 121	€ 121	€ 121
2.2 Veiligheid	€ 57	€ 47	€ 44	€ 72
2.3 Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 146	€ 176	€ 241	€ 350
2.4 Economie	€ 35	€ 35	€ 35	€ 0
2.5 Onderwijs	€ 38	€ 99	€ 99	€ 125
2.6 Sport, cultuur en recreatie	€ 336	€ 314	€ 312	€ 320
2.7 Sociaal Domein	€ 175	€ 175	€ 175	€ 175
2.8 Volksgezondheid en milieu	€ 29	€ 30	€ 24	€ 24
2.9 VHROSV	€ 461	€ 46	€ 46	€ 46
2.10 Materieel		€ 8	€ 17	€ 18
Totaal	€ 3.184	€ 2.445	€ 2.693	€ 2.830
Waarvan:				
- structureel	€ 2.362	€ 2.281	€ 2.641	€ 2.830
- incidenteel	€ 822	€ 164	€ 52	€ 0

Tabel 2: Totale vraag (structureel) x 1.000.

De recapitulatie van het saldo in de meerjarenramingen ziet er als volgt uit:

Meerjarenramingen (structureel)	2023	2024	2025	2026
Financiële ruimte (tabel 1)	€ 3.412	€ 4.596	€ 5.751	€ 2.830
Totale vraag (tabel 2)	€ - 2.312	€ - 2.281	€ - 2.641	€ - 2.830
Saldo	€ 1.100	€ 2.315	€ 3.110	€ 0

Tabel 3: Recapitulatie saldo (structureel) x 1.000.

Met dit beeld van de meerjarenramingen zien we de eerste 3 jaar incidentele ruimte ontstaan. De laatste jaarschijf is sluitend. Gelet op de grote schommelingen in de gemeentefondsuitkering en de onzekerheden die boven de markt hangen willen we behoedzaam omgaan met deze ruimte.

Dit betekent dat we in het kader van de begroting 2023 de ruimte voor dat jaar incidenteel willen inzetten. De ruimte voor 2024 en 2025 laten we vooralsnog ongemoeid.

We bekijken per jaar, gelet op mogelijke schommelingen en de effecten van de verschillende onzekerheden, hoe de gemeentefonds zich ontwikkelt en wat de gevolgen zijn voor het saldo in de begroting. Afhankelijk van die uitkomst komen we met een voorstel.

Voor ons voorstel met betrekking tot 2023 verwijzen we naar het raadsvoorstel.

Incidenteel

De totale vraag aan incidentele middelen voor 2023-2026 is afgerond € 1,0 miljoen.

Het voornemen is om dit bedrag te dekken uit de resultaten van de jaarrekening 2021 en de 1^e bestuursrapportage 2022. De voorstellen hiervoor zijn geagendeerd voor de raadsvergadering van 6 juli 2022. De ruimte voor extra incidentele uitgaven is bij elkaar opgeteld € 1,15 miljoen.

3. Financieel gezond

We hechten grote waarde aan een gezond financieel beleid. Dit is nodig voor de gemeenten om in de toekomst voldoende middelen te hebben om alle taken uit te voeren en risico's af te dekken. De belangrijkste indicatoren voor dit beleid zijn als volgt.

1. Begroting reëel en structureel in evenwicht.

Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. De incidentele lasten mogen worden gedekt door structurele en door incidentele baten. De raad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is.

Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. De gemeente moet zich rekenschap geven van daadwerkelijk te verwachten groei of afname van baten en lasten.

2. De financiële kengetallen hebben signaalwaarden die niet hoger zijn dan behorend bij een gemiddeld risico.

In de loop van de tijd hebben we in voorgaande P&C-documenten (begroting, kadernota e.d.) financiële kengetallen genoemd. Deze kengetallen zijn o.a. voor de provincie in het toezicht op gemeenten signaalwaarden. Als uitgangspunt voor een gezonde financiële positie hanteerden we tot nu toe: gemiddeld risicovol. Dit college wil dit uitgangspunt zo handhaven. Dit betekent concreet het volgende:

- De schuldquote is maximaal 130% van het totale saldo van de baten van de begroting; dit geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
- De solvabiliteitsratio is minimaal 20%; dit geeft de mate aan waarin de gemeente aan haar verplichtingen kan voldoen.
- De grondexploitatie is maximaal 35%; dit percentage geeft aan de waarde van de grond in verhouding tot de totale baten.

- De structurele exploitatieruimte is 0% of hoger; dit geeft aan dat de begroting structureel in evenwicht is of structurele ruimte heeft.

Belastingcapaciteit is maximaal 105% van het landelijk gemiddelde (woonlasten meerpersoonshuishouden).

	A. Minst risicovol	B. Gemiddeld risicovol	C. Meest risicovol
netto-schuldquote	<90%	90-130%	>130%
netto-schuldquote gecorrigeerd	90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Bij het opstellen van de begroting 2023 beoordelen we de consequenties van ons beleid voor de kengetallen. Als daar aanleiding toe is, en een kengetal valt in de categorie 'meest risicovol', nemen we passende maatregelen om dit te voorkomen, bijvoorbeeld door wijzigingen in de investeringsplanning.

3. Een weerstandsvermogen dat ruim voldoende is (ratio tussen 1,4 en 2,0).

In begrotingen en jaarrekeningen brengen we in de betreffende paragraaf de risico's in beeld en de benodigde weerstandscapaciteit (lees: algemene reserve). We streven naar een weerstandsratio dat ruim voldoende is (tussen 1,4 en 2,0). Concreet betekent dit, gelet op het huidige risicoprofiel, dat we streven naar een minimum niveau van de algemene reserve van ca € 14 miljoen.

4. Gemeentelijke belastingen

Onroerende zaakbelastingen

In 2022 was er een extra verhoging van de onroerende zaakbelastingen voorzien van 5%. Deze extra verhoging is een jaar uitgesteld. Gelet op de algemene stijging van de woonlasten in 2023 als gevolg van inflatieverhoging (4,4%) vervalt de geplande extra verhoging van de onroerende zaakbelastingen 5% in 2023.

Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt voor deze heffing is 100% dekking van de kosten. In 2022 is diftar ingevoerd. Aangezien er nog geen representatief beeld is van het aantal ledigingen en de te verwachten opbrengst voor 2022, kunnen we nog geen uitspraak doen over de gevolgen voor de tarieven. Uitgangspunt is dat we de tarieven in iedere geval verhogen met het inflatiepercentage. Bij de begroting 2023 komen we met een voorstel voor de tarieven voor 2023 en betrekken daarbij de voorziening afvalstoffenheffing. Deze voorziening heeft een stand van € 317.000.

Rioolheffing

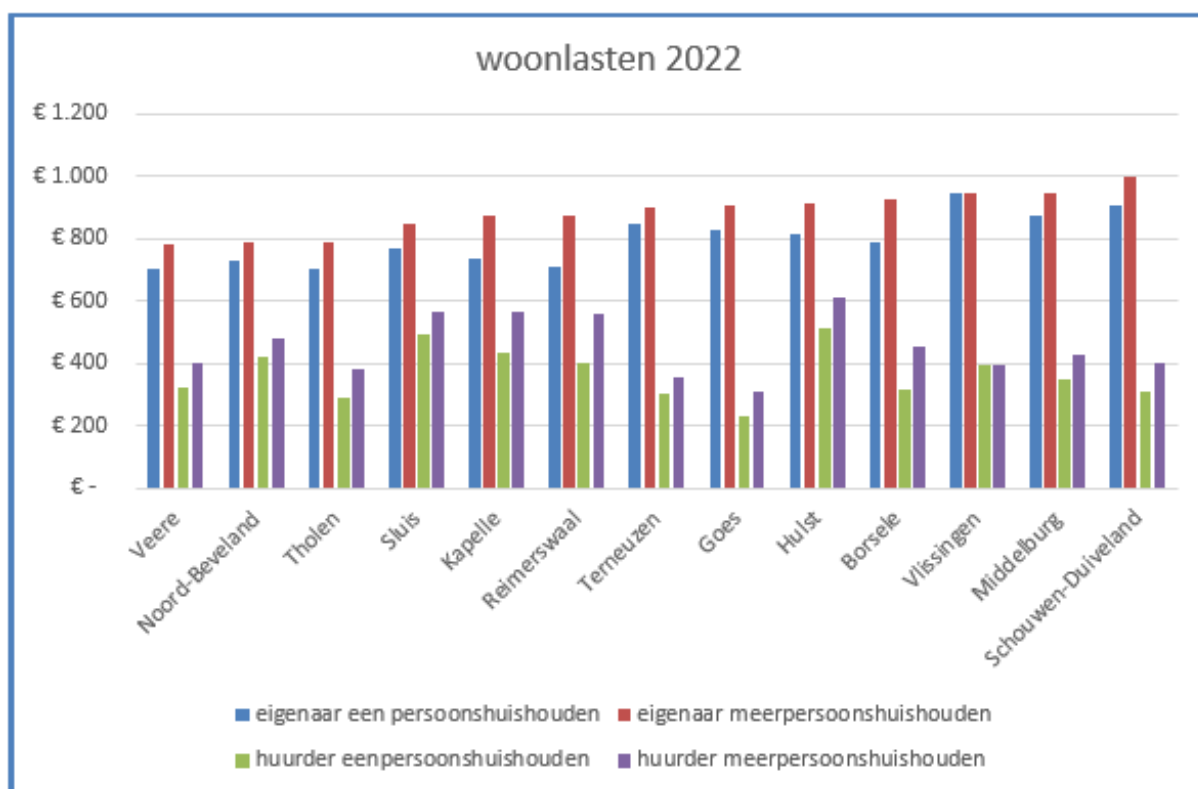
Uitgangspunt voor deze heffing is 100% dekking van de kosten. Met betrekking tot de riolering zijn er de afgelopen jaren besparingen gerealiseerd. De voorziening rioolheffing is inmiddels € 550.000 groot en zetten we in om de stijging van tarieven te matigen. Bij de begroting 2023 komen we met een voorstel voor de tarieven voor 2023 en betrekken deze voorziening daarbij. Gelet op de algemene stijging van de woonlasten als gevolg

van inflatie en gelet op de stand van de voorziening rioolheffing is het uitgangspunt voor 2023 om de tarieven rioolheffing niet te verhogen.

Woonlasten

De woonlasten voor een huishouden berekenen we op basis van de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De stijging ten opzichte van 2022 is voor een éénpersoonshuishouden 3,5%. De stijging voor een meerpersoonshuishouden is tussen 3,2% en 3,4%.

Toeristenbelasting

Met de toeristische sector zijn afspraken gemaakt over het verhogen van de tarieven toeristenbelasting als gevolg van inflatie. Op grond van die afspraken verhogen we het hoge en het lage tarief toeristenbelasting met € 0,05. Vanaf 2023 is het tarief voor overnachtingen in mobiele onderkomens € 1,35 per persoon per nacht en het tarief voor vaste onderkomens € 2,05 per persoon per nacht.

